

# Dezvoltare regională

## Cooperare pentru dezvoltare



ADR Centru

*Buletin Informativ. Septembrie. 2012*

**Autoritățile comunei Morozeni, inclusiv a satului Breanova, raionul Orhei vor fi nevoite să restituie circa 145 mii lei cheltuiți pentru construcția și amenajarea platformelor pentru deșeuri**



Republica Moldova,  
or. Ialoveni,  
str Alexandru cel  
Bun, nr 33  
Tel.: +373 268 26  
560

Fax: +373 268 22 692  
e-mail:

[office@adrcentru.md](mailto:office@adrcentru.md)

[oficiu.adrc@gmail.com](mailto:oficiu.adrc@gmail.com)

[www.adrcentru.md](http://www.adrcentru.md)

web:

[www.adrcentru.md](http://www.adrcentru.md)

Autoritățile comunei Morozeni, inclusiv a satului Breanova, raionul Orhei vor fi nevoite să restituie circa 145 mii lei cheltuiți, pînă la moment, din Fondul Național de Dezvoltare Regională pentru construcția și amenajarea platformelor pentru deșeuri, dacă locuitorii satului Breanova vor

continua să se împotrivescă construcției poligonului, iar primăria comunei Morozeni nu își va îndeplini obligațiunile asumate conform contractului de parteneriat în cadrul proiectului. Primăria nominalizată riscă să fie exclusă din proiect, iar banii să fie restituiți în FNDR.

Săptămîna trecută mai mulți locuitori ai satului Breanova au protestat împotriva construcției poligonului pentru colectarea centralizată a deșeurilor, astfel, punînd în pericol finalizarea proiectului.

În scopul, aplanării conflictului iscat între locuitorii satului Breanova și ceilalți beneficiari ai proiectului „Construcția platformelor pentru depozitarea deșeurilor solide”, (primăriile Seliște, Isacova, Neculăieuca, Morozeni, Puținței și Ghetlova (raionul Orhei); Săseni (raionul Călărași); Codreanca (raionul Strășeni)), una din opțiuni ar fi excluderea primăriei comunei Morozeni din proiect și restituirea banilor în FNDR.

Pentru a clarifica situația, a identifica și a stabili opțiunile eficiente în soluționarea conflictului pentru continuarea execuției lucrărilor la poligon, Marcel Răducan ministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor a convocat ieri seara, la minister o ședință de lucru cu primarii localităților nominalizate.

Astfel, ministrul Marcel Răducan a comunicat în debutul ședinței că Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor are menirea să valorifice cu succes banii din FNDR și să implimenteze eficient proiectele de dezvoltare regională, pentru a ridica nivelul de trai al populației și a oferi posibilități egale de dezvoltare localităților din regiuni. De asemenea, ministrul a specificat că asemenea incidente constituie un impediment serios în atingerea obiectivelor dezvoltării regionale, astfel că, Autoritățile Publice Locale sunt responsabile de informarea și conștientizarea populației în implementarea proiectelor regionale, inclusiv crearea oportunităților de dezvoltare a localității și îmbunătățirea nivelului de trai al concetățenilor din regiuni.

Primarul satului Neculăieuca, Dumitru Croitoru a explicat în fața oficialilor de la MDRC că pentru construcția acestui poligon de colectare a deșeurilor a fost repartizată o suprafață de teren de 5 ha din

patrimoniul primăriei Neculăieuca, ce este situat la o distanță de circa 1,5 km de satul Breanova. Acesta a mai adăugat că chiar la intrarea în satul Breanova există o gunoiște neautorizată, iar în procesul de conștientizare a populației s-a explicat importanța amenajării unei gunoiști în regiune, precum și s-a demonstrat că teritoriul unde se construiește acest poligon nu aparține satului Breanova.

În cadrul discuțiilor oficialii MDRC au prezentat toate opțiunile acestui proiect: extinderea poligonului din Orhei; informarea repetată a populației, amenajarea unei fișii forestiere lângă poligon, precum și excluderea din proiect a comunei Morozeni, inclusiv a satului Breanova.

Totodată, aleșii poporului au convenit să organizeze sîmbătă, 29 septembrie 2012, în satul Breanova, începînd cu ora 9 .00 o masă rotundă la care să participe primarii celor 9 localități implicate în proiect și grupul de inițiativă din s. Breanova pentru a le prezenta opțiunile identificate și a decide soarta localității în cadrul proiectului.

Amintim, obiectivul general al proiectului regional este realizarea unui sistem eficient de gestionare a deșeurilor menajere solide (DMS) în 20 de localități din 3 raioane: Orhei, Strășeni și Călărași, iar beneficiari finali sunt 25.000 locuitori, 68 agenți economici, 107 instituții publice. Mijloacele financiare alocate din FNDR în anul 2012, pentru implementarea eficientă a proiectului constituie circa 8 mln lei. Costul total al proiectului fiind de 17, 9 mln lei. Proiectul a demarat în anul 2011 și urmează a fi finalizat pînă la finele anului curent. sursa - MDRC

## Consultări publice privind proiectul revizuit al Strategiei de Dezvoltare Regională Centru



**Ialoveni, 28 septembrie. Agenția de Dezvoltare Regională Centru (ADR Centru) a organizat consultări publice privind proiectul revizuit al Strategiei de Dezvoltare Regională Centru (SDRCentru). La eveniment au participat membri ai Consiliului Regional pentru Dezvoltare Centru (CRD Centru), reprezentanți ai Autorităților Publice Locale din regiune și specialiști ai agenției.**

„Consultările publice petrecute de ADR-uri vin să aducă suportul Dvs, al cetățenilor, în revizuirea acestui document. Sperăm ca pînă la sfîrșitul anului vom reuși să avem aceste documente aprobate” a menționat Veaceslav Guțuțui, viceministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor.

Grigore Cobzac, președintele CRD Centru: „Odată cu stabilirea noilor priorități trebuie să găsim accentele care trebuiesc puse pentru a contribui la creșterea dezvoltării economice. Totodată, cred că noile priorități incluse în SDR Centru vor veni în consolidarea eforturilor și obținerea unor rezultate sigure în acest domeniu”.

În cadrul evenimentului Liviu Andriuță, expert în domeniul dezvoltare regională, a prezentat contextul, fundamentarea și scopul abordării metodologice în procesul

de revizuire a SDR Centru, probleme întîmpinate și perspective de îmbunătățire a strategiei.

Procesul de revizuire a strategiei a fost inițiat la începutul anului curent de către ADR Centru, cu suportul experților proiectului UE „Asistență Tehnică pentru Suportul Bugetar Sectorial – Stimularea Economică în zonele Rurale” (ESRA). În urmă consultărilor și atelierelor de lucru, ADR Centru a reușit să elaboreze varianta preliminară a Strategiei de Dezvoltare Regională Centru. SDR Centru 2010-2016 în varianta actuală, reprezintă un document revizuit prin actualizarea datelor statistice utilizate pentru analiza socio-economică a regiunii, sinteza și analiza schimbărilor intervenite în domeniile prioritare SDR, progresele înregistrate în perioada de implementare a strategiei (2010-2012). În contextul revizuirii SDR Centru, s-a identificat un domeniu nou care necesită intervenție - Eficiența Energetică (EE). Astfel prioritățile identificate în strategie sunt completate cu măsuri privind sporirea eficienței energetice și utilizarea surselor regenerabile de energie, obiectiv care se regăsește și în Strategia Națională de Dezvoltare a Republicii Moldova 2012-2020.

Toate propunerile recepționate pe parcursul unei săptămîni, cît și în timpul ședinței vor fi incluse în procesul verbal și vor fi, ulterior, analizate de către o comisie special creată care va decide asupra includerii acestora în documentul reactualizat. Documentul revizuit final va fi propus spre aprobare la Ședința Consiliului Regional de Dezvoltare Centru.

Așteptăm propunerile Dvs și pînă la 07 octombrie, curent, la adresa de e-mail: [oficiu.adrc@gmail.com](mailto:oficiu.adrc@gmail.com)

## Suport în planificare strategică pe domeniul Managementului Deșeurilor Solide în raionul Rezina

Un atelier de lucru din cadrul programului de Planificare participativă la nivel intercomunitar pentru managementul integrat al deșeurilor solide a avut loc ieri, 13 septembrie 2012, la Consiliul raional Rezina.

La atelier au participat primari, reprezentanți ai Consiliului raional și ai Inspecției Ecologice din raionul Rezina. Participanții au formulat obiectivele și măsurile necesare unui sistem eficient de management al deșeurilor, au identificat actorii din sistem, importanța și rolurile lor. Aceste informații vor servi ca bază pentru capitolul Managementul Deșeurilor din Strategia de Dezvoltare Socio-Economică a raionului Rezina, cât și pentru o abordare comună la nivel inter-raional: Florești, Șoldănești și Rezina.

Această inițiativă este sprijinită de către ADR Centru, ADR Nord și GIZ (Agenția de

Cooperare Internațională a Germaniei), prin implicarea unei echipe de masteranzi din cadrul Centrului pentru Dezvoltare Rurală al Universității Humboldt din Berlin.

În perioada următoare va fi organizat un atelier de lucru la nivel inter-raional. Ca rezultat final se dorește a fi elaborată o



Strategie comună în domeniul managementului deșeurilor solide în raioanele Florești, Șoldănești și Rezina.

## Oferirea consultărilor individuale pentru POC Ro-Ua-Md



**Vă informăm că beneficiarii ale căror note conceptuale au fost preselectate în cadrul celui de-al doilea Apel de Propuneri de Proiecte a Programului Operațional Comun România-Ucraina-Republica Moldova 2007-2013 pot beneficia de asistență tehnică.**

În acest sens, Agenția de Dezvoltare Regională Centru cu suportul oferit de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) va oferi consultări individuale beneficiarilor pentru a depune

pachetul deplin de documente. În cadrul acestei activități vor fi implicați experți în Programele Uniunii Europene și experți tehnici din domeniile aprovizionare cu apă și canalizare, management deșeurii, eficiență energetică.

Pentru mai multe detalii, ne puteți contacta la: [violeta.bulat@giz.de](mailto:violeta.bulat@giz.de) sau 060039972.

Această activitate este organizată în cadrul proiectului „Dezvoltarea Capacităților Regionale și Cooperarea Transfrontaliera în Republica Moldova”.

## Atelier de lucru în raionul Rezina

La 4 septembrie, în incinta Consiliului raional Rezina, s-a desfășurat un alt atelier de lucru din cadrul programului de Planificare participativă la nivel intercomunitar pentru managementul integrat al deșeurilor solide în raioanele Șoldănești, Rezina și Florești.

La lucrările atelierului au participat primari, reprezentanți ai Consiliului raional și ai serviciilor deconcentrate din raionul Rezina. În cadrul evenimentului au fost discutate problemele specifice ale localităților din raion în domeniul managementului deșeurilor solide și au fost propuse soluții pentru rezolvarea lor. Aceste informații vor sta la

baza unei abordări comune la nivel inter-raional.

Întrunirea face parte dintr-un program care are drept scop actualizarea Strategiilor de Dezvoltare Socio-Economice la capitolul Managementului Deșeurilor Solide. Proiectul este sprijinit de către ADR Centru și GIZ (Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei), prin implicarea unei echipe de masteranzi din cadrul Centrului pentru Dezvoltare Rurală al Universității Humboldt din Berlin.

## Seminarul „Politica de Dezvoltare Regională în UE” s-a finalizat

Seminarul „Politica de Dezvoltare Regională în UE” organizat la Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor s-a finalizat cu stabilirea principalelor reușite, nominalizarea oportunităților pentru implementarea unor practici pozitive identificate pe parcursul instruirii și detalierea activităților ulterioare preconizate pentru dezvoltarea cunoștințelor și acumularea experienței practice în continuare.

Veaceslav Guțuțui, viceministrul dezvoltării regionale și construcțiilor a mulțumit experților europeni pentru organizarea și desfășurarea evenimentului, precum și Comisiei Europene, DG Regio și Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova pentru sprijinul continuu acordat țării noastre. De asemenea, viceministrul a comunicat că reprezentanții MDRC și ai Agențiilor de Dezvoltare Regională au reușit în cadrul acestor activități să cunoască experiența țărilor europene din vecinătate privind politica regională Europeană, precum și să acumuleze cunoștințe și experiențe noi în domeniu.



Amintim, pe parcursul desfășurării seminarului participanții împreună cu experții europeni au efectuat un schimb de practici și experiențe noi, care ulterior, vor fi preluate și aplicate în procesul realizării politicii de dezvoltare în Republica Moldova.

## Experiența țărilor UE în promovarea politicii de dezvoltare regională

**Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC) a reunit, în cadrul seminarului „Politica de Dezvoltare Regională în UE” funcționarii ministerului și specialiștii Agențiilor de Dezvoltare Regională pentru a discuta despre experiența țărilor UE în promovarea Politicii de dezvoltare regională.**

Marcel Răducan, ministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor a menționat, în mesajul de deschidere a evenimentului, că MDRC contribuie la realizarea obiectivelor politicii respective: prin promovarea unei dezvoltări economice și sociale echilibrate a regiunilor, prin crearea condițiilor necesare stimulării creșterii economice a regiunilor mai puțin dezvoltate, precum și restructurarea zonelor rurale și urbane. De asemenea, ministrul a specificat importanța dezvoltării regionale pentru țara noastră și a mulțumit Uniunii Europene pentru suportul continuu acordat Republicii Moldova în acest domeniu.

Kaido Sirel, șeful secției operațiuni a Delegației UE în Republica Moldova a comunicat că actualmente UE programează mijloacele financiare pentru perioada 2014-2020 iar activitățile ce țin de dezvoltarea regională ocupă un loc important în acest proces.

Totodată, oficialul a mai adăugat că este important ca Republica Moldova să adere la rețeaua actorilor regionali ce se reunesc la Bruxelles și să inițieze proiecte comune, ce vor fi finanțate de UE, astfel, țara noastră ar putea beneficia de finanțare din fondurile europene interne și nu doar cele externe.

Pe parcursul seminarului se vor discuta subiectele ce țin de: conceptul Politicii Europene de Vecinătate; politica regională în UE; elaborarea unei politici de dezvoltare



rurală la nivel regional; abordarea de către UE a politicii urbane ș.a., vor fi identificate de asemenea și direcțiile de activitate care urmează a fi transpuse în strategiile noastre regionale, deoarece implementarea politicii regionale de dezvoltare în Republica Moldova este bazată pe aceleași principii generale de guvernare ale politicii de coeziune, aplicată în Uniunea Europeană.

Seminarul se va desfășura pe parcursul a 5 zile, timp în care participanții împreună cu experții europeni vor împărtăși bunele practici și experiențe noi, utile realizării politicii de dezvoltare în Republica Moldova.

Organizarea evenimentului a fost posibilă datorită sprijinului Comisiei Europene, DG Regio și a Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova. Prin intermediul acestei activități, Comisia Europeană dorește să promoveze cunoștințe mai bune și schimbul de experiență, oferind funcționarilor publici, din cadrul țărilor europene din vecinătate accesul la expertiza și practicile privind politica regională Europeană.

## DESCOPERIM REGIUNEA CENTRU

### Pestera Surprizelor

Peștera surprizelor", cu lungimea galeriilor de 1700 m, este a doua ca mărime în Republica Moldova după peștera „Emil Racoviță”, a treia ca lungime din Europa și a șasea din lume. Este situată în pădurea dinspre Zolonceni, pe malul drept al fluviului Nistru, la o distanță de 2 km nord-est de orașul Criuleni. A fost descoperită de speleologi amatori prin anii 70 ai secolului XX. Peștera e săpată de curenții de apă, grație fracturilor tectonice, a cutremurilor de pământ, proceselor exogene, în calcarele Sarmațianului inferior și mediu (vârsta relativă 11 - 13 milioane de



ani).

Rețeaua de crăpături și goluri formează numeroase săli, avene și tunele care pot fi divizate convențional în cel puțin 3 etaje.

Sunt câteva săli mari: Sala Mare (lungimea 25 m, lățimea 5-6 m, înălțimea 7 m), Sala II, Sala Cinematografului. Există mai multe topogane cu denivelări pe verticală pînă la 10 m. În general, galeria are o înălțime de circa 10 m, cu tavanul și pereții puternic prăbușiți, astfel accesul se face printre pietre, strîngîndu-se pînă la dimensiuni mici („Metroul” are lungime 6 m, în lățime 0,5 - 1 m, în înălțime 0,5 - 0,9 m). Printre atracțiile exotice sunt „Surprizele” și „Locul botezului”.

*Sursa:* [http://www.informator.md/ro/atracii-turistice/moldova/atracii\\_naturale/all/38-pestera\\_surprizelor/](http://www.informator.md/ro/atracii-turistice/moldova/atracii_naturale/all/38-pestera_surprizelor/)

### Acest buletin informativ este elaborat de către Agenția de Dezvoltare Regională Centru

Agenția de Dezvoltare Regională Centru este o instituție publică necomercială, creată pentru implementarea obiectivelor de dezvoltare regională.

Agenția își desfășoară activitatea pentru cele 13 raioane cuprinse în Regiunea de Dezvoltare Centru (RDC), și anume: Anenii Noi, Călărași, Criuleni, Dubăsari, Hîncești, Ialoveni, Nisporeni, Orhei, Rezina, Strășeni, Șoldănești, Telenești, Ungheni.

#### ***Pentru informații suplimentare contactați:***

Serviciul de presă al ADR Centru

Responsabil de comunicare: Natalia Cojocar

Tel./fax: +373268 2 26 92

[www.adrcentru.md](http://www.adrcentru.md)

e-mail: [oficiu.adrc@gmail.com](mailto:oficiu.adrc@gmail.com)